

Kuinka kasvaa viisaaksi viisaiden joukkoon?

Spännäri, Jenni & Kallio, Eeva K. (2020). Viisaus. Käyttäjän opas. Tuuma. 245 sivua.

IHMISILLÄ LIENEE monia erilaisia tavoitteita elämässään: Menestyminen työmarkkinoilla. Päivittäisestä aherruksesta selviäminen. Rahan riittäminen laskuihin kuun lopussa. Leppoiset eläkepäivät ja sopuisuus puolison, suvun ja ystävien kesken.

VAAN KUKA TAVOITTELLISI VIISAUTTA?

Myötätuntoa ja viisautta tutkineiden Jenni Spännäriin ja Eeva K. Kallion mukaan itse asiassa viisauden tavoittelu on niin yksilölle kuin yhteisölle kannattavaa. Eikä vain kannattavaa vaan myös jotain, mistä voi saada otteen. Me kaikki voimme kehittyä asteen viisaammiksi.

Kirjallaan *Viisaus* he pyrkivät tiivistämään yleistajuisesti kaiken olennaisen siitä, mitä ihmiskunta tietää viisaudesta ja viisaaksi oppimisesta alle kahteen ja puoleensataan sivuun. Se on sankarillinen urakka. Kirjassa esitellään niin tuoreinta tutkimusta, historiaa ja viisauden pedagogiikkaa kuin käytännön oppeja viisaudesta työelämässä.

VIISAUSTAITOJEN KEHITTÄMISEEN

Viisaus tasapainoilee tietokirjan ja tieteellisen teoksen rajapinnalla:

välillä osiot ovat selvästi tutkimuksellista esittelyä, toisin paikoin taas käytännönläheisiä ja itsehoito-oppaiden tapaan jouhevia. Yhtenäistämisen näkökulmasta teos olisi tarvinnut kustannustoimittajan työtä. Harjoituksia esittelevät tietolaatikat ja selkeä rakenne ja yhteenvedot onneksi auttavat lukijaa etenemään. Lukijana jäi kaipaamaan asiasanahakemistoa.

Kirja kannattaa lukea, jos aihepiiri vähänkään kiinnostaa – tai jos haluaa kehittää omia viisaustaitojaan. Kirjasta paistaa nimitäin syvällinen ymmärrys sekä viisauden olemuksesta että viisaaksi kasvamisesta. Kirjoittajilla on paitsi tietämystä aiheesta myös ensikäden kosketusta omaan viisastumiseen: Spännäri on tutkinut myötätuntoa ja viisautta työelämässä Itä-Suomen ja Helsingin yliopistoissa. Kallio tutkii ja johtaa viisauden tutkimusta Jyväskylän yliopiston Koulutuksen tutkimuksen laitoksen hankkeissa.

VIISAUSMALLIT VERTAILUSSA

Viisaudesta ei ole yksikäsitteistä määritelmää. Kirjoittajat puhuvatkin enemmän viisautta määrittävistä ulottuvuuksista. Koska viisaustutkimus on yllättävän nuorta, tekijät esittelevät useita käytössä olevia kilpailevia tapoja määritellä näitä ulottuvuuksia.

Kolmiulotteinen viisausmalli erottelee reflektiivisen, kognitiivisen ja myötätuntoisen viisauden omiksi alalajeikseen. San Diego -viisausmalli taas tarjoaa kuusi ulottovuutta: prososiaalisuus, elämäntaito, tunteiden säätely, syvällinen itsetuntemus, arvojen suhteellisuus ja päätöksentekokyky. Kirjoittajat käyttävät malleja ja vertaillen ja toisiaan tukevana lähtökohtina. He myös esittelevät laajasti sekä historiallisia että kansan viisauskäsityksiä.

HEKTISYYDEN SIJAAN REFLEKTIOTA

Viisauden syvällisin, ainakin itselle, anti on sen soveltavassa osassa, joka käsittelee viisautta työelämässä. Tekijöiden antamat ohjeet sisältävät syvää, ääneen lausumantonta kritiikkiä työelämän hektisestä eetoksesta. Tilalle he tarjoavat reflektiota ja myötätuntoa, joiden avulla vähemmällä kynttilän kahdesta päästä polttamisella saadaan tehtyä tuottavampaa ja

KIRJOITTAJAT PUHUVAT VIISAUTTA MÄÄRITTÄVISTÄ ULOTTUVUUKSISTA, SILLÄ VIISAUDESTA EI OLE YHTÄ MÄÄRITELMÄÄ.

tähdellisempää työtä. Kirjoittajat osoittavat tutkimusperustaisesti, että näin todella on.

Kokonaisuudessaan teos on antoisa. Uskon sen hyödyttävän niin aikuiskasvatuksen ja työelämän tutkijoita kuin opettajia. *Viisaus* välittää perustavan kuvan viisaustutkimuksen nykytilasta ja aikuisen viisaaksi kasvamisen pedagogisista perusteista. Tutkijoille kirja saattaa jopa avata uusia tutkimuskohteita.

SEVERI HÄMÄRI

FM, tohtorikoulutettava
(käytännöllinen filosofia)
Helsingin yliopisto

puheenjohtaja ja puhetaidon
opettaja
Kriittinen korkeakoulu

 <https://orcid.org/0000-0003-3969-1403>

Aikuiskasvatuksen Tutkimusseuran vuosikokous

Aika ja paikka: 24. helmikuuta 2023, kello 13–14,
Tieteiden talo, sali 505 (Kirkkokatu 6, 00170 Helsinki)
Vuosikokous on tarkoitettu seuran jäsenille.
Osallistujille on kahvitarjoilu.

Kokouksen asialistaan voi tutustua seuran verkkosivuilla:
www.aikuiskasvatuksentutkimusseura.fi